

CYNGOR SIR YNYS MÔN

ADRODDIAD AT:	PWYLLGOR SGRIWTINI
DYDDIAD:	12 MAI, 2014
PWNC:	ADRODDIAD AR DDIOGELU
AELODAU PORTFOLLIO(AU):	Cyng. IEUAN WILLIAMS
AWDUR YR ADRODDIAD Rhif Ffôn: E-bost:	Gwynne Jones 01248 752921 GwynneJones@anglesey.gov.uk

1.0 ARGYMHELLION

Gofynnir i aelodau'r Pwyllgor graffu ar gynnwys yr adroddiad ac i ddod i benderfyniad os yw materion yn ymwneud a diogelu yn cael sylw priodol gan ysgolion.

2.0 RHESWM

Cwblhawyd yr Adroddiad Blynyddol ar Ddiogelu (*Safeguarding*) i Lywodraethwyr am yr ail flwyddyn. Gwnaed mân newidiadau i'r ffurflen fel bod y wybodaeth a gesglir yn fanylach.

Roedd y broses hunan arfarnu hefyd yn cynnwys golwg fanylach ar bolisiau, hyfforddiant, recriwtio diogelach a hunan werthusiad Estyn ar gyfer diogelu ac amddiffyn plant. O ganlyniad i'r broses hon dygwyd sylw gan Estyn at fater diogelwch mewn un ysgol yn unig. Mae'r awdurdod wedi gweithio'n agos â'r ysgol honno ac mae'r materion perthnasol wedi derbyn sylw.

Mae pob ysgol uwchradd ac arbennig wedi llenwi a dychwelyd yr adroddiad. Fe'i dychwelwyd gan 45 allan o'r 48 ysgol gynradd. Ac felly, dychwelodd 51 (94%) o ysgolion yr adroddiad wedi ei gwblhau.

Cydlynwyr Dynodedig Amddiffyn Plant

Roedd pob ysgol yn medru enwi Athro/Athrawes Ddynodedig Amddiffyn Plant a Llywodraethwr Dynodedig Amddiffyn Plant. Yn gyffredinol mewn ysgolion cynradd y person hwn yw'r Pennaeth. Mewn ysgolion uwchradd dirprwywyd y cyfrifoldeb i aelod o'r Uwch Dîm Rheoli, fel arfer un gyda chyfrifoldebau bugeiliol. Mae'r cydlynwyr hyn oll wedi mynychu hyfforddiant a dargedwyd ac a ddarparwyd gan yr awdurdod. Mae angen edrych ar raglen anwytho ar gyfer penaethiaid newydd mewn blynyddoedd i ddod gan y bydd nifer o'r penaethiaid presennol yn cyrraedd oedran ymddeol. Mae'n hanfodol fod rhaglen anwytho yn cynnwys materion diogelu - recriwtio diogelach ac amddiffyn plant. Rhaid hefyd sicrhau fod ysgolion yn mynychu hyfforddiant pwrpasol.

Y sefyllfa bresennol

Cynhelir yr hyfforddiant nesaf ym mis Gorffennaf i ystyried gwahanol senarios a chydweithio'n agos gyda'r Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Heddlu i edrych ar ansawdd y cyfeirio. Cynhelir hyfforddiant i staff dynodedig (a'u dirprwyon) sy'n newydd i'w swyddi (na chafodd hyfforddiant blaenorol) ar 22 Mai 2014. Hefyd, am yr ail dro, cynigir yr hyfforddiant hwn i Lywodraethwyr Amddiffyn Plant a Chadeiryddion Llywodraethwyr. Bu'n rhaid cynnig sesiwn ychwanegol gan na allai rhai Llywodraethwyr fynychu'r un a gynhaliwyd ar 4 Chwefror 2014.

Hyfforddiant generig i'r holl staff

Mae'r awdurdod yn cynnig hyfforddiant ar-lein drwy Educare. Lluniwyd y rhaglen gan yr NSPCC i ddangos sut i adnabod gwahanol fathau o gamdriniaeth ac adrodd amdanynt. Cynigir yr hyfforddiant i bob aelod o staff (athrawon, cymorthyddion dysgu a staff cefnogi). Gofynnodd rhai ysgolion am i'r hyfforddiant yma gael ei roi i'w llywodraethwyr. Ers 2010 cwblhaodd mwy na 1,000 o staff yr hyfforddiant. Mae ysgolion ar hyn o bryd yn cofrestru staff ar gyfer sesiynau diweddar, sydd eto'n cael eu trefnu drwy Educare.

Y sefyllfa bresennol

Mae'r adran wedi dechrau ystyried gofynion staff a ddaw i gysylltiad â phlant ond nad ydynt yn cael eu cyflogi'n uniongyrchol gan yr Adran Dysgu Gydol Oes. Rhoddwyd ystyriaeth i staff croesi'r ffordd, gyrwyr tacsî, gyrwyr bws, hebryngwyr, etc. Er bod y staff hyn wedi derbyn gwiriad DBS ond ni ellir dweud a ydynt wedi derbyn hyfforddiant amddiffyn plant. Yn eu hateb, dywed yr Adran Prifffyrdd nad ydynt yn darparu hyfforddiant o'r fath i staff croesi'r ffordd. Nid yw'r contractau trafndiaeth presennol yn dweud fod rhaid i'r cwmnïau ddarparu hyfforddiant amddiffyn plant bob tair blynedd. Dygwyd hyn i sylw'r Grŵp Diogelu Corfforaethol a fydd yn mynd i'r afael â'r mater. Dywedodd Adnoddau Dynol y gallai staff croesi'r ffordd gael mynediad at hyfforddiant drwy'r system fewnol. Rhaid i unrhyw waith a gomisiynir sicrhau fod diogelwch yn cael ei wneud yn faen prawf "giât galed" - h.y. rhywbeth i'w basio neu ei fethu.

Gwiriadau DBS i Staff a Llywodraethwyr

Mae pob aelod o staff ysgolion wedi derbyn gwiriad CRB/DBS. Rydym ar hyn o bryd wrthi'n diweddarau gwiriadau DBS fel eu bod yn cael eu hadnewyddu bob 3 blynedd. Nid yw hyn yn ofyniad gan Estyn, ond nodir fel arfer da. Mae'r drefn newydd DBS yn galluogi gwiriadau ar lein pan ddaw'n amser i adnewyddu. Er mwyn i hynny ddigwydd, fodd bynnag, rhaid i staff gytuno i'r broses ac mae ffi o £13 i bob unigolyn. Mae adran bersonél y Gwasanaeth Addysg ar hyn o bryd yn gweithio gydag Adnoddau Dynol i edrych sut orau i weithredu'r trefniadau.

Penderfynwyd y dylai pob Llywodraethwr gael gwiriad manylach (*enhanced*) y DBS. Nid yw'n ofyniad gan Estyn, ond credir na all ysgolion gwblhau asesiad risg cywir o'u Llywodraethwyr heb gynnal gwiriadau llawn.

Polisiâu Diogelu

Datblygodd yr awdurdod wefan o'r enw Addysg Môn lle gall ysgolion edrych ar dempledi ac enghreifftiau o bolisiâu. Arweiniodd hyn at gynyddu nifer y polisiâu mewn ysgolion. Mae'r wefan hefyd yn dangos pa mor aml y dylai ysgolion newid eu polisi.

Y sefyllfa bresennol

Rydym fel sir yn adolygu ein polisi defnydd grym rhesymol gan fod staff enwebedig wedi derbyn hyfforddiant Respect a achredwyd gan Bild. Rydym yn gweithio ar draws Gogledd Cymru i edrych ar yr hyfforddiant a roddir i staff ar agweddau cyfreithiol ataliad (*restraint*). Teimlwn fod bwch yn y ddarpariaeth ar hyn o bryd.

Achosion o Fwlio

Fel awdurdod, cesglir gwybodaeth am nifer yr achosion bwlio mewn ysgolion yn ystod tymor yr haf. Cofnodir digwyddiadau yn ystod tymor haf y flwyddyn academaidd flaenorol a thymhorau hydref a gwanwyn y flwyddyn academaidd bresennol (i gyd-fynd â'r flwyddyn ariannol).

Dyma'r ffigyrau am y cyfnod Ebrill 2012 i Fawrth 2013:

Math o Fwlio	Nifer y digwyddiadau (ffigyrau y llynedd mewn cromfachau)	
	Ysgolion Cynradd	Ysgolion Uwchradd ac Arbennig
Seiberfwlio	1(3)	14(35)
Hil, crefydd a diwylliant	3(0)	3(15)
Homoffobig	0(1)	3(3)
Rhywiaethol, rhywiol a thrawsffobig	4(1)	2(2)
Yn ymwneud ag anghenion addysgol arbennig ac anabledau	0(0)	1(2)
Erail	67(23)	29(23)
Cyfanswm	75(28)	52(80)

Mae'r cynnydd yn y ffigyrau cynradd i'w briodoli'n bennaf i un ysgol ac mae angen cadarnhau os yw hyn i'w briodoli i gynnydd yn nifer y digwyddiadau ynteu fod y dull cofnodi'n anghywir. Mae ffigyrau pob ysgol arall yn debyg i ganlyniadau'r llynedd. Mae'n dal angen addasu'r cynllun peilot ysgolion uwchradd gan nad oedd eu hadroddiadau hwy yn dosbarthu'r wybodaeth mewn modd i'w ddadansoddi'n fanwl gywir. Byddwn yn parhau i berffeithio'r defnydd o reolydd ymddygiad SIMS gyda golwg ar ei ledaenu i ysgolion cynradd. Bellach, mae system SIMS ar gael ym mhob dosbarth ym mhob ysgol.

Awdur: Gwynne Jones
Teitl Swydd: Cyfarwyddwr Dysgu Gydol Oes
Dyddiad: 6 Mai, 2014

ATODIAD 1-

